

MŰVÉSZETEK – VIZUÁLIS KULTÚRA 11-12.évfolyam

Készült az 55/2012. (XII.21.) számú EMMI rendelet kerettanterve alapján.

Vizuális kultúrából az alkotótevékenység gyakorlása ebben a szakaszban is fontos szerepet kap, amely egyrészt komplex, esetleges kutatómunkát igénylő feladatok megoldásával lehet hatékony, másrészt az önálló tanulói utak bejárásával a hatékony és önálló tanulás támogatásának is megteremti a lehetőségét. Továbbra is nagy hangsúlyt kap a kritikai gondolkodás, az önálló problémamegoldó gondolkodás, illetve a szociális érzékenység fejlesztése, amely a felnőtté válás folyamatában jó előkészítése a hiteles társadalmi beilleszkedésnek.

E szakaszban a vizuális kultúra részterületei közül ismét a „Kifejezés, Képzőművészet” fejlesztési feladatai kerülnek előtérbe, míg a „Vizuális kommunikáció” és a „Tárgy- és környezetkultúra” fejlesztési követelményeinek aránya a korábbihoz képest némileg csökken. A tantárgy kultúraközvetítő szerepe továbbra is jelentős, ráadásul a sikeres érettségi vizsga fontos kritériuma az összegző, felhasználó jellegű tudás bizonyítása, így a művészettörténeti és művészetelméleti problémák, ismeretek összegző jellegű rendszerezése kiemelt cél.

A gimnázium 11–12. évfolyamán a tanuló felismeri, hogy a különböző vizuális művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Megérti az európai országok, nemzetek és a kisebbségek kulturális sokféleségét, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét. Nyitott műalkotások befogadására, képes a vizuális események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére, ennek során a művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontokat azonosítani, többféle értelmezési kontextusban elhelyezni. A tanuló képes állóképi, plasztikai, mozgóképi és intermedialis karakterű megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal.

Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Problémamegoldó tevékenységét nagymértékben a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

11. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra

Heti óraszám: 1 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmeik, hangulatok kifejezése Ábrázolás és stílus A művészi közlés, mű és jelentése Korszakok, stílusirányzatok	2 óra 3 óra 3 óra 6 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével, saját kifejezési szándék érdekében is. Egyéni asszociációkra támaszkodó átírás, fokozás. Hagyományos és korszerű vizuális technikák alkalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról. Megfigyelt téri helyzetek, fény- és színviszonyok adott vagy választott célnak megfelelő ábrázolása. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban.	

Ismeretek, fejlesztési követelmények	Kompetencia	Kapcsolódási pontok
---	--------------------	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. sík alkotás térbelivé alakítása, kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel, stílus- és műfajváltás, idő és karaktercserék) - Ábrázolási konvenciók megfigyelése és értelmezése a művészet történetében, illetve az adott vagy választott megjelenítési cél érdekében reprodukálása az alkotó munkában. - Vizuális művészeti élmények közvetlen, személyes megtapasztalása (pl. múzeum-, kiállítás-látogatás), az élmények, tapasztalatok szöveges megfogalmazása. - Művészettörténeti korszakok (pl. ókor, korakeresztény, romanika és gótika, reneszánsz és barokk, klasszicizmus és romantika) műfajokra lebontott részletes összegzése, a legfontosabb stílust meghatározó jegyek pontos megkülönböztetésével. - A művészetben használt legfontosabb alkotói technikák (pl. egyedi és sokszorosított grafika, olaj vagy vizes alapú festmény) felismerése, a művészi kifejezésben betöltött szerepének elemzése. 	<p><i>Manuális készség fejlesztése</i></p> <p><i>Nyelvi kompetencia</i></p> <p><i>Anyanyelvi kommunikáció:</i> Egyéni vélemények és érzések megfogalmazása</p> <p><i>Esztétikai-művészeti tudatosság</i></p> <p><i>Idegen nyelvi kompetencia</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szöveg és kép illusztratív, narratív kapcsolata.</p> <p><i>Matematika:</i> Modellezés, összefüggések megjelenítése. Transzformációk, adott tárgy más nézőpontból való elképzelése <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Műelemző esszé írása. Könyvtárhasználat. Számítógépes formázás, illusztrálás digitális képfeldolgozó eszközökkel.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> korstílusok, irányzatok társadalmi és kulturális háttere.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> korstílusok, stílusirányzatok megnevezései, megkülönböztető jegyei, művészettörténeti párhuzamok. Könyvtárhasználat</p>
--	---	---

--	--	--

Kulcsfogalmak	Korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műtípus, magasnyomás, mélynyomás, síknyomás, egyéni stílus, kortárs művészet
----------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció A fotografikus kép nyelve Mozgóképi kifejezés Tömegkommunikáció Az újabb médiumokkal való kísérletezés	4 óra 3 óra 2 óra 3 óra
Előzetes tudás	A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A fényképezés képalkotó lehetőségeinek ismerete és megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális kifejezés eszközeinek pontos értelmezése kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása során. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. A fotográfia műtípusainak, műfajainak ismerete és elemzése. Mozgóképi közlés tervezése, megvalósítása irányítással. Kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása.	

Ismeretek, fejlesztési követelmények	Kompetencia	Kapcsolódási pontok
---	--------------------	----------------------------

<ul style="list-style-type: none">- A fotó mint a technikai képalkotás alapmédiума főbb sajátosságainak megismerése, megértése (pl. „feltáró” beszélgetések, elemzések Henri Cartier-Bresson, Robert Capa, André Kertész műveiről megadott szempontok alapján).- A fotografikus látásmód, a médium sajátosságainak alkalmazása kreatív gyakorlatok során (pl. fekete-fehér és/vagy színes fotósorozat készítése digitális technikával megadott téma alapján, mint „Egy nap az életemből”, vagy „A lépcső”).- A film audiovizuális kifejezési módszereinek megismerése kreatív, kísérleti szemléletű gyakorlatokkal (pl. a „mozdulatlan kép megmozdul”-fényjáték megvalósítása egyszerű megoldások, eszközök, technika alkalmazásával, mint „szendvicsdia”, diavetítők, lencsék, üvegdarabok, színezett fóliák többszöri módosításokhoz, videokamera-, projektor- és számítógép-használattal, illetve hang hozzárendelésével a mozgóképhez). A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az audiovizuális értelmezés legfontosabb eszközeinek tudatosítása.- A médiaipar működésének, a reklám hatásmechanizmusának feltárása kreatív gyakorlatokkal- A technikai képalkotás újabb, kísérleti megoldásainak felismerése, alkalmazása alkotó gyakorlatok során (pl. fotoelektrográfia készítése fénymásoló vagy szkener használatával, mozgó tárgyak, illetve testrészletek másolásával és további elektronikus/digitális módosításával) a kortárs szemlélet erősítése érdekében	<p><i>Digitális kompetencia</i></p> <p><i>Kreativitás</i></p> <p><i>Problémamegoldó gondolkodás</i></p> <p><i>Digitális kompetencia</i></p> <p><i>Esztétikai-művészeti tudatosság</i></p> <p><i>Kognitív kompetencia</i></p> <p><i>Vállalkozói és szociális kompetencia</i></p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret: A fotografikus technikával rögzített kép. Valóságábrázolás és hitelesség. Tömegtájékoztatás és demokrácia.</i></p> <p><i>Ének-zene: a zene szerepe a médiában és a filmművészetben.</i></p> <p><i>Ének-zene: a zenei mondanivaló más művészeti ág kifejezési eszközeibe való átkódolása</i></p> <p><i>Informatika: Multimédiás dokumentumok. Viselkedési kultúra az online világban, a hagyományostól különböző médiumok</i></p>
---	--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra	2 óra
	Tárgy és hagyomány	4 óra
	Az épített, alakított környezet változásai	2 óra
	Tervezés és fogyasztói szokások	4 óra
Tervezett, alakított környezet		
Előzetes tudás	Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtés. A látott jelenségek elemzéséhez, értelmezéséhez szükséges szempontok önálló kiválasztása. Önálló kérdések megfogalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jelenségek, látványok vizuális megfigyelése és értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. A tervezési folyamat értelmezhető dokumentálása. A vizuális közlések érdekében különböző rajzi technikák alkalmazása. Az adott tárgynak megfelelő tárgykészítő technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Építészeti és térélmények átértelmezése. A térélményt befolyásoló tényezők összegzése.</p> <p>Különböző korú és típusú tárgyak, épületek megkülönböztetése, elhelyezése a megfelelő korban vagy kultúrában. A következtetések célirányos megfogalmazása. Néprajzi tájegységek tárgyi környezetének, kulturális jellemzőinek megismerése. A múlt tárgyi emlékeinek értékelése, jelentőségük megértése.</p>	

Ismeretek, fejlesztési követelmények	Kompetencia	Kapcsolódási pontok
<p>Két – a Kárpát-medence táji tagolódása szerint tetszőlegesen választott – táji csoport, néprajzi jegyeinek (pl. építkezés, viselet, eszközök, szokások) összegyűjtése, az eredmények képes és szöveges feldolgozása.</p> <p>A lakberendezés funkciótól független lehetőségeinek (pl. színhatás és térérzet, anyagválasztás és hatáskeltés) elemző vizsgálata és összehasonlítása konkrét példákon keresztül.</p>	<p><i>Állampolgári kompetencia</i></p> <p><i>Szociális kompetencia</i></p> <p><i>Esztétikai-művészeti tudatosság</i></p> <p><i>Kognitív kompetencia</i></p>	<p><i>Honismeret</i></p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország és a Kárpát-medence, világörökségi helyszínek, építészeti együttesek, kulturális tevékenységek (pl. táncház, busójárás).</p> <p><i>Ének-zene:</i> Népek zenéje, néphagyomány.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége,</p>

<p>A hagyományos és a modern társadalmak tárgykészítésének, tárgytervezésének összehasonlítása a fogyasztóra gyakorolt hatások alapján, a fogyasztói szokások megkülönböztetésével és magyarázatával.</p>	<p><i>Állampolgári kompetencia</i></p>	<p>eszközhasználat. Lakókörnyezet – életmód.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Társadalmi jelenségek értékelése. Társadalmi normák. Technológiai fejlődés. Fogyasztói társadalom.</p> <p><i>Földrajz:</i> globális társadalmi-gazdasági problémák: fogyasztói szokások, életmód</p>
<p>A divat szélesen értelmezett fogalmának (pl. öltözködés, életforma, lakberendezés) elemző vizsgálata és értelmezése, reflektálva annak társadalmi összefüggéseire is. A divat és hagyomány kapcsolatának vizuális értelmezése (pl. hagyományos ruhadarab áttervezése, átalakítása, hagyományos díszítmény felhasználásával póló mintatervezés).</p>	<p><i>Eszztétikai-tudatosság</i></p> <p><i>Manuális készség fejlesztése</i></p> <p><i>Problémamegoldó gondolkodás</i></p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Társadalmi jelenségek értékelése. Társadalmi normák. Technológiai fejlődés. Fogyasztói társadalom.</p> <p><i>Honismeret :</i> népviseletek</p>

12. évfolyam

Éves óraszám: 30 óra

Heti óraszám: 1 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmeik, hangulatok kifejezése Ábrázolás és stílus A művészi közlés, mű és jelentése Korszakok, stílusirányzatok	3 óra 2 óra 2 óra 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével, saját kifejezési szándék érdekében is. Egyéni asszociációkra támaszkodó átírás, fokozás. Hagyományos és korszerű vizuális technikák alkalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.</p> <p>Megfigyelt téri helyzetek, fény- és színviszonyok adott vagy választott célnak megfelelő ábrázolása..</p> <p>A vizuális kifejezés eszközeinek pontos értelmezése különböző korokban. A legjelentősebb művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok témák illetve problémakörök rendszerezése és összegző ismerete. Esztétikai jellemzők megalapozott értékelése. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. A technikai képalkotás lehetőségeinek elemzése és képzőművészeti kapcsolódásainak megértése. Elemzési szempontok megfelelő érvényesítése.</p>	

Ismeretek, fejlesztési követelmények	Kompetencia	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Vizuális művészeti műfajok összehasonlítása több szempontból (pl. műtípusok szerint: életkép a festészetben és a fotóművészetben, portré a szobrászatban és festészetben). – A századforduló irányzatainak (pl. szecesszió, posztimpresszionizmus, impresszionizmus) és a 20. század legfontosabb avantgard irányzatainak (pl. kubizmus, expresszionizmus, dadaizmus, fauvizmus, futurizmus, szürrealizmus) részletes összegzése, a legfontosabb stílust meghatározó jegyek pontos megkülönböztetésével. – A 20. század második fele vizuális művészeti irányzatainak konstruktív, expresszív és konceptuális példáinak elemző vizsgálata. – Vizuális művészeti élmények közvetlen, személyes megtapasztalása (pl. múzeum-, kiállítás-látogatás), az élmények, tapasztalatok szöveges megfogalmazása. 	<p><i>Anyanyelvi kommunikáció:</i> Egyéni vélemények és érzések megfogalmazása</p> <p><i>Esztétikai-művészeti tudatosság</i></p> <p><i>Idegen nyelvi kompetencia</i></p> <p><i>Vállalkozói és szociális kompetencia fejlesztése projektfeladattal</i></p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> korstílusok, irányzatok társadalmi és kulturális háttere.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> korstílusok, stílusirányzatok megnevezései, megkülönböztető jegyei, művészettörténeti párhuzamok. Könyvtárhasználat</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció A fotográfikus kép nyelve Mozgóképi kifejezés Tömegkommunikáció Az újabb médiumokkal való kísérletezés	4 óra 3 óra 2 óra 2 óra
Előzetes tudás	A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A fényképezés képalkotó lehetőségeinek ismerete és megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális kifejezés eszközeinek pontos értelmezése kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása során. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. A fotográfia műtípusainak, műfajainak ismerete és elemzése. Mozgóképi közlés tervezése, megvalósítása irányítással. Kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása. A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete és értelmezése. Reklámok összetett elemzése.	

Ismeretek, fejlesztési követelmények	Kompetencia	Kapcsolódási pontok
<p>Technikai kép és szöveg kiegészítő alkalmazása komplex feladat kapcsán (pl. fekete-fehér és/vagy színes fotográfika készítése saját felvételek átalakításával – manuális vagy digitális technikával –, majd a kép felhasználása saját névjegykártya vagy fejléces levélpapír, boríték tervezése során), elsősorban az alkalmazott fotográfia gyakorlati szerepének felismerése céljából.</p> <p>A kockánként beállított és felvett mozgóképalapsajátosságainak megismerése kreatív gyakorlatok során.</p> <p>A médiaipar működésének, a reklám hatásmechanizmusának feltárása kreatív gyakorlatokkal.</p>	<p><i>Digitális kompetencia</i></p> <p><i>Vizuális kommunikációs képességek</i></p> <p><i>Szociális kompetencia</i></p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret: A fotográfikus technikával rögzített kép. Valóságábrázolás és hitelesség. Tömegtájékoztatás és demokrácia.</i></p> <p><i>Ének-zene: a zene szerepe a médiában és a filmművészetben.</i></p> <p><i>Ének-zene: a zenei mondanivaló más művészeti ág kifejezési eszközeibe való átkódolása</i></p> <p><i>Informatika: Multimédiás dokumentumok.</i></p>

		Viselkedési kultúra az online világban, a hagyományostól különböző médiumok
--	--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy- és környezetkultúra	2 óra
	Tárgy és hagyomány	2 óra
	Az épített, alakított környezet változásai	2 óra
	Tervezés és fogyasztói szokások	2 óra
	Tervezett, alakított környezet	2 óra
Előzetes tudás	Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtés. A látott jelenségek elemzéséhez, értelmezéséhez szükséges szempontok önálló kiválasztása. Önálló kérdések megfogalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jelenségek, látványok vizuális megfigyelése és értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. A tervezési folyamat értelmezhető dokumentálása. A vizuális közlések érdekében különböző rajzi technikák alkalmazása. Az adott tárgynak megfelelő tárgykészítő technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során.	
	Különböző korú és típusú tárgyak, épületek megkülönböztetése, elhelyezése a megfelelő korban vagy kultúrában. A következtetések célirányos megfogalmazása. Néprajzi tájegységek tárgyi környezetének, kulturális jellemzőinek megismerése. A múlt tárgyi emlékeinek értékelése, jelentőségük megértése.	
	Építészeti és térélmények átértelmezése. A térélményt befolyásoló tényezők összegzése.	

Ismeretek, fejlesztési követelmények	Kompetencia	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Belső terek, tárgyak átalakítása egyszerű, de szokatlan eszközökkel (pl. fénnel, becsomagolással) elsősorban a kifejezés, a hangulati hatások erősítése érdekében. – A közvetlen környezet (pl. iskola) kihasználatlan tereinek felmérése, megismerése, valós újrahasznosítási lehetőségeinek megtervezése és az ötletek pontos dokumentálása vizuális eszközökkel és szöveggel. 	<p><i>Esztétikai-művészeti kifejezőképesség</i></p> <p><i>Konstruktív készség fejlesztése</i></p>	<p><i>Földrajz:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p>Globális társadalmi-gazdasági problémák -</p>

<p>– Különböző történeti korok és kultúrák (pl. Európán kívüli is) sajátos, jellemző tárgyainak , épületeinek, és díszítőmotívumainak elemző vizsgálata a kulturális jegyek pontos megkülönböztetésével, illetve a közös jegyek megkeresésével.</p>	<p><i>A hatékony önálló tanulás</i> <i>Kognitív kompetencia:</i> <i>elemző, összehasonlító képesség fejlesztése</i></p>	<p>fogyasztói szokások, életmód. Fenntarthatóság. Környezet és természetvédelem..</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Társadalmi jelenségek értékelése. Társadalmi normák. Technológiai fejlődés. Fogyasztói társadalom.</p> <p><i>Honismeret :</i> Népviseletek, díszítőmotívumok</p>
---	---	--